

COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ TRIPARTITĂ

Ion GALAJU

Academia de Studii Economice din Moldova

The author of this article analyzes the treble international cooperation, like an international economic form. The main advantages for the states who are in development, distinguish some difficulties and limits of treble international cooperation.

Practica mondială demonstrează că cooperarea internațională tripartită este o formă de cooperare economică internațională, care antrenează interesul și aportul a mai mult de două, trei firme și state, pe baza complementării lor economice, financiare și tehnologice. Domeniile în care se practică această formă de cooperare sunt:

- ✓ Construcții de capacități industriale;
- ✓ Amenajări de infrastructură;
- ✓ Porturi;
- ✓ Amenajări agricole;
- ✓ Amenajări turistice;
- ✓ Crearea de institute de cercetări;
- ✓ Obiectivele economice de mare importanță fiind adjudecate prin licitații.

Prin urmare, cooperarea internațională tripartită s-a afirmat ca urmare a dezvoltării și diversificării cooperării economice și tehnice dintre întreprinderile estice și vestice din Europa.

Cooperarea internațională tripartită este o formă de cooperare în care trei firme sau organizații economice din țări estice, țări occidentale dezvoltate și țări în curs de dezvoltare convin să conlucreze pentru fabricarea în comun a unor produse, de mare complexitate tehnică, pentru construcția în țările în curs de dezvoltare a unor obiective industriale sau de infrastructură economică și socială, precum și pentru explorarea, extragerea și valorificarea materiilor prime, pentru fertilizarea și atragerea în circuitul agricol a unor terenuri aride (*a se vedea* Schema 1).

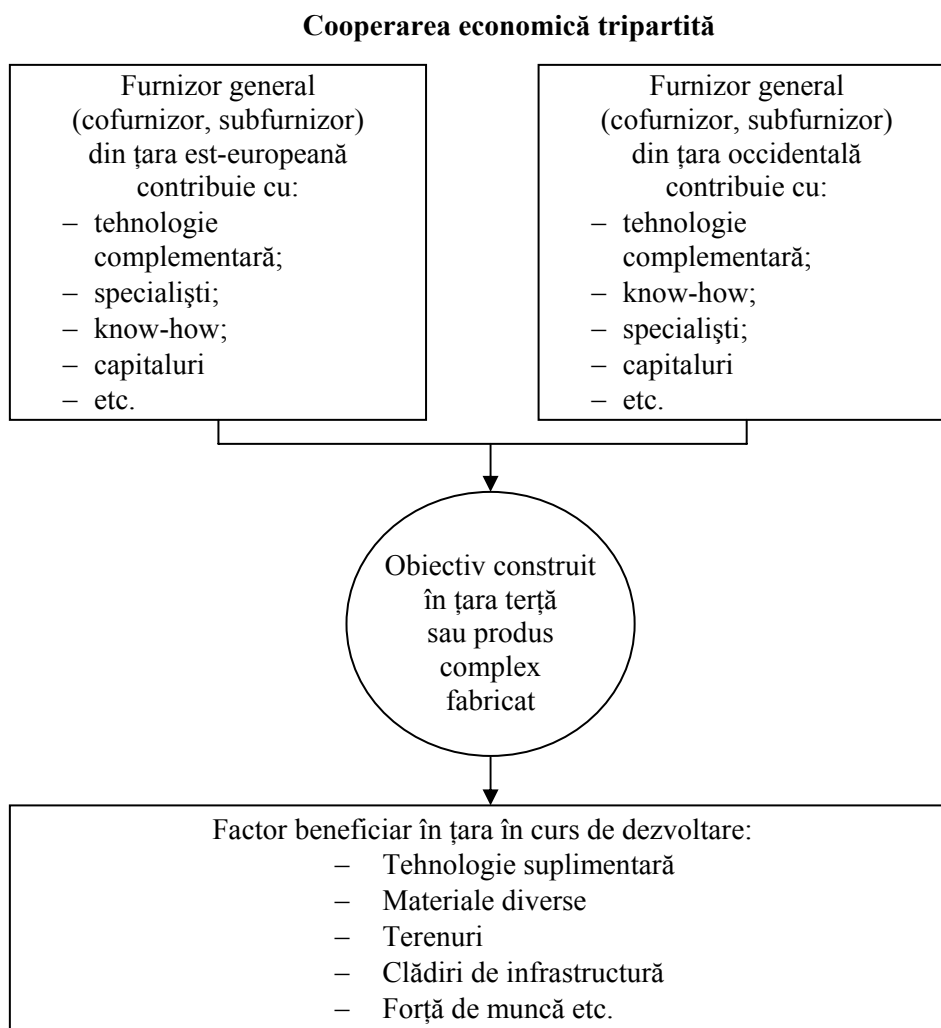
Poziția partenerilor din țările estice și cele occidentale dezvoltate, participante la cooperarea internațională tripartită, este de cofurnizor, respectiv de furnizor (antreprenor) general și subfurnizor (subcontractor), iar a partenerului din țara în curs de dezvoltare este, de regulă, aceea de beneficiar, care poate avea însă o contribuție activă în realizarea proiectului.

Ca structură, **aportul cofurnizorilor** se materializează în utilaje și echipamente, know-how, asistență tehnică pentru demararea obiectivului sau cu caracter permanent, pregătirea personalului autohton, prototipul de produse, anumite materiale și auxiliare etc. Beneficiarul contribuie, la rândul său, cu tehnologie complementară, materii prime, prestări de servicii, teren și infrastructură, forță de muncă etc. (se constata, mai ales în ultimii ani, creșterea ponderii aportului beneficiarului, care în unele țări receptoare a ajuns la 40% din valoarea totală a obiectivului).

Altfel spus, cooperarea economică internațională tripartită generează avantaje importante pentru toți partenerii antrenați în astfel de acțiuni. Pentru țara în curs de dezvoltare participantă la cooperarea internațională tripartită, principalele avantaje sunt următoarele:

- Creșterea nivelului tehnic-calitativ al producției și sporirea forței productive a muncii în întreprinderea sau ramura respectivă și reducerea în consecință a costurilor de producție;
- Ameliorarea structurii și eficienței exporturilor;
- Utilizarea plăților prin compensație pentru rambursarea contribuțiilor partenerilor, fapt ce permite depășirea dificultăților generate de deficitul valutar și îmbunătățirea situației balanței de plăți;
- Formarea de cadre și crearea de noi profesii, mai ales în industria de vârf.

Schema 1

Așadar, pentru ceilalți parteneri, avantajele participării la acțiuni de cooperare internațională tripartită sunt, de asemenea, foarte mici. Dintre acestea amintim:

- ✓ Promovarea exportului de tehnologii, de documentații și asistență tehnică, de echipament, instalații complexe, în general de servicii și produse cu mare valoare, a căror desfacere întâmpină dificultăți din cauza deficitului de lichidități cu care se confruntă piața mondială;
- ✓ Pătrunderea pe noi piețe, pe care singure nu aveau acces, din cauza ofertei incomplete sau a poziției diferențiale a țărilor în curs de dezvoltare în ceea ce privește politica vamală, facilitățile acordate la import sau eventualele discriminări față de una sau alta dintre țările de origine ale cofurnizorilor etc.;
- ✓ Conjugarea capacităților de creditare, ceea ce permite realizarea unor obiective economice complexe, fără riscul blocării pe termen lung a disponibilităților materiale, financiare și urmare;
- ✓ Impatrierea riscurilor;
- ✓ Crearea unei reputații internaționale, datorită construcției unor obiective industriale și infrastructurale de mari proporții, de calitate superioară, uneori de mare prestigiu și stimularea, în consecință, a solicitărilor din partea altor beneficiari potențiali;
- ✓ Aprovizionarea pe baze statale și de lungă durată cu materii prime și energie, primite în contrapartidă, din partea firmei sau țării beneficiare de investiție.

Se pot evidenția următoarele dificultăți și limite ale cooperării internaționale tripartite:

1. Fenomenele instabilitate economică și criză, inflația, cu care s-a confruntat periodic economia mondială în ultimele decenii;
2. Lipsa mijloacelor de plată pe care o resimt țările în curs de dezvoltare beneficiare;

3. Distanțele geografice mari și foarte mari dintre partenerii antrenați în acțiuni de cooperare internațională tripartită;
4. Lipsa unor reglementări juridice internaționale pentru acțiuni de cooperare multilaterale, cele existente vizând bilateralismul accentuat prin cooperarea internațională;
5. Indiferența guvernamentală în unele țări în curs de dezvoltare față de construcția unor obiective de amploare, datorită instabilității politice și succesiunii rapide a guvernelor;
6. Prețul ridicat la tehnologii și echipamente industriale, practicat de către societățile transnaționale.

Așadar, din cauza acestor dificultăți și limite, cooperarea internațională tripartită este marcată de un ritm lent (deși continuu ascendent) de creștere, precum și de unele inegalități în ceea ce privește gradul de antrenare a unor țări și dispersia ei geografică. Astfel, conform estimărilor UNCTAD și CEE (UE) / ONU, acordurile de cooperare internațională tripartită dețin o pondere de 4-10% în totalul acordurilor de cooperare economică internațională, iar schimburile pe care le ocazionatează – de numai 1% din totalul comerțului mondial.

În practica mondială de până acum s-a constatat că o acțiune de cooperare internațională tripartită se poate realiza fără constituirea unei grupări instituționale, partenerii acționând independent ori prin constituirea unei grupări sub forma unui consorțiu simplu sau asociații fără personalitate juridică, iar în cazul în care se constituie o societate mixtă, cooperarea internațională are natura unei cooperări organice, pe termen îndelungat.

Bibliografie:

1. Galaju I. Organizații Economice Internaționale. - Chișinău, 2008.
2. Albu Al. (coordonator). Cooperarea economică internațională. - București, 1995.
3. Galaju I. Economia mondială: Cooperarea economică internațională. - Chișinău, 1999.
4. Galaju I., Toma A., Boguș E. Cooperarea economică a țărilor Mării Negre (CEMN) în secolul XXI. - Chișinău, 2004.
5. Culvas Carlos E. Cooperative financial institutions: issues in governance, regulation and supervision. - Washington: The World Bank, 2006.

Prezentat la 28.10.2009